

Důvody:

Dovolacímu důvodu čís. 1 § 503 c. ř. s. nelze upřít oprávnění. Odvolací jednání dne 27. února 1919 konalo se v nepřítomnosti žalované strany; předvolání bylo sice doručeno zástupci této dne 20. února 1919 a žalované samé, obesané za účelem provedení důkazu výsledkem stran, dne 17. února 1919, odvolací soud nřvzal však zřetele k tomu, že dle nařízení min. financí ze dne 25. února 1919 čís. 86 sb. z. a n. (§ 9) byly, počínajíc dnem 26. února až včetně do 9. března 1919 uzavřeny hranice státu československého naproti cizozemsku pro veškeru dopravu osob drahou, poštou a jinými dopravními prostředky, jakož i každý přechod osob přes hranice. Tím bylo znemožněno zástupci žalované firmy, bydlícímu ve Vídni, by sám se k odvolacímu roku dostavil, a poněvadž dle téhož ustanovení (odst. 4.) počínajíc dnem 26. února 1919 i veškerý poštovní styk s cizinou byl přerušen, nebylo straně žalované, pokud se týče jejímu zástupci ani možno, by zavčas učinil opatření za účelem zjednání právního zástupce v sídle odvolacího soudu. Možnost telegrafování zde sice byla, avšak bez současného zaslání spisů neb aspoň podrobné a důkladné informace bylo telegrafické zjednání brněnského advokáta jako substituta bezcenným. Poněvadž pak nařízení ministerstva, shora uvedené, vzhledem k účelům, jež sledovalo, bylo vydáno teprve dne 25. února 1919 a takovým způsobem, by obecnstvo bylo překvapeno a tím znemožněno podniknouti něco, co by účel nařízení toho žmařilo neb ztěžilo, nelze ani namítati, že by žalovaná byla mohla vydání tohoto nařízení a tím i přerušení dopravy osob a poštovního styku předvídati a chrániti se zavčas proti následkům z toho plynoucím. Poněvadž straně žalované byla takto odňata možnost před soudem odvolacím jednati, jest dán důvod zmatečnosti podle § 477 č. 4 a § 503 čís. 1 c. ř. s. a slušelo se proto podle § 510 c. ř. s. rozsudek odvolacího soudu a řízení jemu předcházející, pokud zmatečnosti jest stíženo, zrušiti a věc odkázati odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 212.

Kupitelův závazek, zaslané zboží ohledati, jest pouhým předpokladem závazku, oznámiti prodávateli vady zboží. Vytkl-li kupitel zavčas vady zboží, jest lhostejno, zda zvěděl o nich po řádné prohlídce zboží, či snad jen nahodile (na př. tím, že obal byl poškozen).

(Rozh. ze dne 24. června 1919, Rv II 171/19.)

Firma B., jež objednala u firmy A. dva balíky papírových šátků, zboží to, když došlo poštou, však nepřijala, namítala, byvši žalována na zaplacení kupní ceny, že uzavřená trhovlá smlouva byla později svornou vůlí stran zrušena a mimo to, že odmítla přijetí zboží i pro vadnost, ježto, třebaže došlých zásilek nerozbalila, následkem poškozeného z části obalu upozorovala, že zaslané šátky nevyhovují objednavce ani co do barvy a nákresu, ani co do jakosti, a že vady tyto žalující firmě ihned oznámila. — O b ě n i ž š í s t o l i c e (zemský soud v Brně a vrchní zemský soud

tamže), zjistivše, že uzavřená smlouva trhová dodatečně zrušena nebyla, a že se žalovaná nezachovala, kdyžť tu nešlo o fixní obchod (čl. 357 obch. zák.), dle čl. 356 obch. zák., neoznámivši prodávající, že od smlouvy ustupuje a neposkytnuvši jí přiměřené lhůty k nápravě toho, co zameškala, vyhověly prosbě žalobní o zaplacení kupní ceny. S námitkou vylíčené vadnosti zboží se vůbec neobíraly; soud první stolice ji pokládal za nerozhodnou proto, že žalovaná, hájíc náhled, že smlouva byla dodatečně zrušena, nechtěla zboží vůbec přijati a také je poště vrátila; soud odvolací pak k ní nepřihlížel proto, že žalovaná, zpozorovavši tvrzenou vadnost zboží pouhou náhodou následkem toho, že poštovní obal byl poškozen, nevyhověla své povinnosti, zboží prohlédnouti, kterou jí ukládal čl. 347 odst. 1. obch. zákona.

Nejvyšší soud vyhověl v tomto kuse dovolání žalované a zrušiv rozsudky obou nižších soudů, odkázal věc k soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodnul.

D ů v o d y:

Soud odvolací ve shodě se soudem první stolice vychází z názoru, že otázka, zachovala-li se žalovaná ve případě tomto podle čl. 347 obch. zák., není rozhodnou; poněvadž žalovaná zaslaného zboží vůbec nepřijala a o jakosti zaslaných šátek pouze náhodou zvěděla, sama pak netvrdí, že by zboží byla podrobila zkoušce a na základě této zkoušky vadnost jeho zjistila. Tento právní názor odvolací stolice není však správný. Článek 347 obch. zák. ukládá sice kupujícímu povinnost, zboží zaslané prozkoumati, avšak zkoumání to nemá povahy právní povinnosti, jakou má povinnost, zjištěné nedostatky prodávajícímu oznámiti, nýbrž jest k němu přihlížeti pouze jako ku podkladu oznámení vad v tom smyslu, že kupec jest oprávněn své oznámení vad opřít o provedené prozkoumání zboží. Z toho následuje, že oznámení vad odpovídá zákonu i tehdy, když kupec zboží zkoumání nepodrobil, on může se o vadách dovědět jiným způsobem, ano může dokonce i nazdařbůh je tvrditi, jen když je zavčas ohlásí a pak také dokáže. V našem případě však žalovaná zboží prohlédla a tedy zkoumala, jak tvrdí, poněvadž, třeba že přijetí od poštovního úřadu odepřela, nedostatečný a poťraný obal dovoloval jí seznati tolik, že ani výkres, ani látka nevyhovuje její objednávce. Ona shledala a tvrdí, že zaslané šátky měly světlou barvu, výkres, který nejde na odbyt, papír, z něhož byly vyrobeny, že byl tvrdý, tuhý a hranatý, takže se nedal kolem hlavy vázati, kdežto objednány byly šátky z velmi úhledného, měkkého, poddajného papíru, se solidním tmavým nákresem, na rubu plstnaté. — Tyto vady také žalovaná žalobci oznámila způsobem v čl. 347 obch. zák. předepsaným, odepřevši přijetí zboží, a neuvádí, že přijaté zboží odepřela také z důvodu, který se jí zdál býti pádnějším, totiž proto, že kupní smlouvu stornovala. O jakosti šátek a o tom, že jakost neodpovídala objednávce nabídla žalovaná důkazy, jež neprávem byly pomínuty. Má-li zboží žalobkyni zaslané, vady jemu žalovanou vytýkané, pak odepřela žalovaná právem jejich přijetí, pak ale žalobkyně nesplnila a nemá právo požadovati zaplacení kupní ceny. Jest tedy provedení nabídnutých důkazů o kvalitě zboží zaslaného k úplnému probrání a řádnému posouzení věci nutným, a jest proto odůvodněna výtka dovoláním odvolacímu roz-

sudku učiněná, že v tomto směru jest dána vada řízení, která zabraňuje důkladnému probrání a řádnému posouzení rozepře.

Čís. 213. .

Prohlásil-li kupitel, byť i neprávem, že ustupuje od pevně ujednaného kupu, není prodávatel více oprávněn, zboží mu zasílati, nýbrž jest na něm, by zachoval se dle čl. 343 obch. zák. Bylo-li zboží přes to zasláno a dráhou pro nepřijetí kupitelem dle železničního dopravního řádu prodáno, není tento prodej prodejem po rozumu čl. 343 obch. zák.

Prodávatel není bez zvláštní úmluvy oprávněn, by zboží zaslal na dobírku.

(Rozh. ze dne 24. června 1919, Rv II 173/19.)

K nabídce protokolovaného obchodníka A. objednal u něho protokolovaný obchodník B. 1.000 kg balícího papíru po 360 K za 100 kg. A. potvrdil objednávku, přičinil však vzhledem k tomu, že veškeré tovární zásoby papíru byly tehda vládou zabaveny, výhradu »nezávazně«, »plnění dle možnosti.« Teprve více než za jeden měsíc poté vyrozuměl B. prodávatele A., že objednávku zrušuje. Proávatel odpověděl kupiteli, že zrušení kupu neuznává, zaslal mu fakturu, v níž čítal 100 kg papíru po 360 K a předal současně objednaný papír dráze na dobírku k dopravě na kupitele. Tento však papír na dráze nevyzdvihl, dráha opětovně naléhala na prodávatele a odesílatele A., by učinil opatření ohledně papíru a posléze dala papír dle železničního dopravního řádu prodati. Žaloba prodávatele A. na kupitele B. o zaplacení kupní ceny byla ve všech stolicích zamítnuta. Prvá i druhá stolice (krajský soud v Novém Jičíně a vrchní zemský soud v Brně) dospěly sice k úsudku, že smlouva byla pevně dojednána, poněvadž žalovaný, nechtěje přistoupiti na žalobcovu výhradu, byl povinen, ihned to žalobci oznámiti, shledaly však, že žalobce prohřešil se na zákonné své povinnosti jednak tím, že zboží zaslal na dobírku, jednak tím, že nezachoval se dle předpisu čl. 343 obch. zák.

Nejvyšší soud odpověděl na vývody žalobcova dovolání těmito

důvody:

Žalovaný, prohlásiv žalobci, by mu zboží neposílal, octl se v prodlení s přijetím zboží, a nebyl žalobce následkem toho více povinen míti je u sebe v uschování ve smyslu odst. 1. článku 343 obch. zák. Za to však bylo jeho povinností, by se zachoval dle předpisu druhého odstavce článku 343 obch. zák., t. j. by zboží buď na nebezpečí a útraty kupitelovy uložil ve veřejném skladišti, neb u osoby třetí, anebo, by zařídil jeho prodej způsobem, tam blíže uvedeným. Při tom byl však vázán ustanovením článku 282 obch. zák., který mu, když dle sporných spisů byla smlouva mezi stranami uzavřena na obou stranách obchodem, ukládá za povinnost, by při dalším svém nakládání se zbožím užil péče řádného kupce. Odhodlal-li se žalobce přece k tomu, by žalovanému zboží dráhou zaslal, bylo na něm, by do té doby, dokud on jedině byl ve smyslu čl. 402 obch. zák. oprávněn zásilkou disponovati, učinil vhodné opatření